

## Voorzitter: Deetman

Tegenwoordig zijn 132 leden, te weten:

Aarts, Achttienribbe-Buijs, Apostolou, Beckers-de Bruijn, Beijlen-Geerts, Beinema, J.H. van den Berg, J.T. van den Berg, Biesheuvel, Bijleveld-Schouten, Blaauw, Blauw, Brinkman, Brouwer, M.M. van der Burg, V.A.M. van der Burg, Buurmeijer, Van de Camp, Castricum, De Cloe, Dees, Deetman, Dijkstal, Doelman-Pel, Eisma, Van Erp, Van Es, Esselink, Feenstra, Franssen, Frinking, Frissen, Van Gijzel, Ginjaar-Maas, Groenman, Gualthérie van Weezel, Haas-Berger, Van Heemskerck Pillis-Duvekot, Van der Heijden, Hennekam, Hermans, Hermes, Hillen, Huibers, Huys, Van Iersel, Janmaat, Janmaat-Abbe, A. de Jong, G. de Jong, M.D.Th.M. de Jong, Jorritsma-Lebbink, Jurgens, Kalsbeek-Jasperse, Kamp, Koetje, Koffeman, Kohnstamm, De Kok, Koning, De Korte, Korthals, Krajenbrink, Laning-Boersema, Lankhorst, Lansink, Leerling, De Leeuw, Van Leijenhorst, Leijnse, Lilipaly, Linschoten, Lonink, Mateman, Melkert, Middel, Van Middelkoop, Van Mierlo, Mulder-van Dam, Netelenbos, Niessen, Van Nieuwenhoven, Nijland, Van Noord, Nuis, Van Otterloo, Paulis, De Pree, Quint-Maagdenberg, Reitsma, Van Rijn-Vellekoop, Roosen-van Pelt, Van Rooy, Rosenmüller, Scheltema-de Nie, Schimmel, Schoots, Schutte, Smits, Soutendijk-van Appeldoorn, Spieker, Stemer-dink, Stoffelen, Tegelaar-Boonacker, E.G. Terpstra, G.H. Terpstra, Tommel, Van Traa, Tuinstra, Van der Vaart, Valk, Ter Veer, Te Veldhuis, Vermeend, De Visser, Vliegenthart, Van der Vlies, Van Vlijmen, Voorhoeve, Vos, Vreugdenhil, Vriens-Auer-

bach, Weisglas, Wiebenga, Witteveen-Hevinga, Wolffensperger, Wolters, Wöltgens, Ybema, Van Zijl, K. Zijlstra en M. Zijlstra,

en mevrouw Dales, minister van Binnenlandse Zaken, de heren Hirsch Ballin, minister van Justitie en Wallage, staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen en mevrouw Ter Veld, staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.



De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede, dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

De Hoop Scheffer, Herfkens en Korthals Altes, wegens bezigheden elders;

Tommel en Lonink, wegens bezigheden elders, alleen voor de middagvergadering;

Van Houwelingen, wegens verblijf buitenslands, ook morgen;

Beijlen-Geerts en M.M. van der Burg, wegens bezigheden elders, alleen voor de avondvergadering.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst, die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan, dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

---

## Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Het Presidium heeft met eenparigheid van stemmen besloten, te stellen in handen van:

a. de vaste Commissie voor landbouw en natuurbeheer:  
- de Regeringsbeslissing Structuurnota Landbouw (21148);

b. de vaste Commissie voor sociale zaken en werkgelegenheid:  
- het wetsvoorstel Nadere wijziging van de Werkloosheidswet (Wijziging enkele bepalingen inzake het recht op uitkering) (21608);

c. de vaste Commissie voor welzijn en cultuur:  
- het wetsvoorstel Wijziging van bepalingen van de Mediawet in verband met de toewijzing van reclamezendtijd op zondagen (21627).

---

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Invoering van Boek 8 van het nieuwe Burgerlijk Wetboek, vierde gedeelte (overgangsrecht en correcties) (21265).**

De algemene beraadslaging wordt geopend.



De heer **Wolffensperger**, onder-voorzitter van de vaste Commissie voor justitie: Mijnheer de voorzitter! Hoewel twee keer nog geen traditie mag worden genoemd, heeft de vaste Commissie voor justitie, net als bij de Boeken 3, 5 en 6 van het nieuwe Burgerlijk Wetboek, het passeren van het laatste gedeelte

van Boek 8 niet ongemerkt voorbij willen laten gaan. Aan mij is de eer te beurt gevallen om namens de vaste commissie het woord tot de minister te richten.

Een terugblik in de historie leert, dat de behandeling van Boek 8 van het nieuwe Burgerlijk Wetboek in de samenleving geen diepgaande emoties heeft losgewoeld. Niet in de wetenschap: het aantal publikaties is, vergeleken met de Boeken 3, 5 en 6, gering en vaak ook nog van auteurs die op enigerlei wijze bij de materie betrokken waren. Ook niet in de betrokken beroepsgroep: nadat in 1973 de Nederlandse vereniging voor zee- en vervoersrecht middels 13 preadviezen, gebundeld in "Scheepsraad", haar zegen aan het voorontwerp had gegeven, is van diepgaande controversen over het wetsontwerp niet meer gebleken, de reisovereenkomst met zijn aparte historie even daargelaten.

De verklaring van dit fenomeen kan voor een deel worden gevonden in het karakter van Boek 8 NBW. Het is een stuk wetgeving dat zeer belangrijk is, maar slechts voor een kleine groep direct-belanghebbenden. De marges die door de vele internationale verdragen en overeenkomsten aan de wetgever worden gelaten, zijn gering en de veranderingen die door invoering van Boek 8 teweeg zullen worden gebracht, zijn aanzienlijk geringer dan bij de Boeken 3, 5 en 6.

Er is echter nog een tweede, wellicht nog belangrijker verklaring voor het gebrek aan controversialiteit van dit wetsontwerp en dat is het onweersproken gezag van de auctor intellectualis, prof. Schadee. Als internationaal erkend deskundige op het gebied van vervoersrecht heeft hij dit wetsvoorstel ontworpen en heeft hij tot twee jaar geleden zijn geesteskind als regeringscommissaris begeleid. Zijn wijze van werken getuigde van een ongeëvenaard inzicht in de materie, maar was bovendien gericht op het waar mogelijk bereiken van een communis opinio met de direct-belanghebbenden. Dat laatste werd ongetwijfeld vergemakkelijkt, doordat de regeringscommissaris kantoor hield bij Nauta en Dutilh in Rotterdam.

Voorzitter! Als ik hiervoor heb geconstateerd dat de behandeling van dit wetsvoorstel geen diepgaande emoties heeft losgewoeld, moet ik direct de hand in onze eigen boezem steken en daarbij zeggen, dat dit zeker ook geldt voor de politieke

besluitvorming. Toen het wetsontwerp in de vorm van de "roze stukken" in 1976 aan de Tweede Kamer werd aangeboden, reageerde de Tweede Kamer met een verslag van enkele regels, waarin een onvoorwaardelijk vertrouwen werd uitgesproken in de deskundigheid van de regeringscommissaris, en waarin werd gevraagd om een evaluatie na vijf jaar: dat waren pas tijden! Vervolgens werd het wetsvoorstel bij hamerslag aangenomen.

Het is de Eerste Kamer geweest die, met name bij monde van de heer Voûte, van mening was dat een zo belangrijk wetsontwerp niet zonder nader onderzoek het parlement kon passeren. Interessant is dat er ook toen andere Eerste-Kamerleden waren die van mening waren, dat het niet op hun weg lag om een wetsontwerp te gaan onderzoeken, als de Tweede Kamer dat zonder enig bezwaar had doorgelaten. U ziet, ook op dit punt van discussie niets nieuws onder de zon.

Hoe het ook zij, voorzitter, de Eerste Kamer trok voor haar onderzoek de heer Haak aan als bijzonder griffier en dat is sindsdien zo gebleven, zij het dat de heer Haak overstapte van de Eerste naar de Tweede Kamer. Of u dat als een degradatie dan wel als een promotie wenst te zien, laat ik aan ieders oordeel over.

Dat het oorspronkelijke ontwerp voor Boek 8 niet als een geheel de eindstreep heeft gehaald, is bekend. Het wegvervoersrecht, oorspronkelijk vastgesteld als deel 2 van Boek 8 — ditmaal overigens wel na onderzoek door de Tweede Kamer — is inmiddels een eigen leven gaan leiden als Wet overeenkomst wegvervoer en het zal te zijner tijd weer in Boek 8 worden geïncorporeerd. Helemaal nooit zal de eindstreep halen het ontwerp inzake de reisovereenkomst, dat in feite het enige stuk is waarover een discussie is gevoerd zowel tussen belanghebbenden als tussen regering en parlement. Als ik goed ben ingelicht, is dit gedeelte inmiddels achterhaald door een op stapel staande Europese richtlijn die zal worden geïncorporeerd, niet in Boek 8 maar in Boek 7.

Voorzitter! Rest mij namens de commissie één vraag en die betreft de datum van invoering. Het komt mij voor dat daaromtrent twee standpunten zijn te formuleren. Het ene vind ik in de memorie van antwoord. Boek 8 zal kort na de voltooiing en dus nog

voor de Boeken 3, 5 en 6 worden ingevoerd. Uitstel is ongewenst; een gewenningstermijn is hier niet nodig gezien de geringe veranderingen en van een dwingende samenhang met het vermogensrecht is geen sprake, zo vat ik samen. Luisterend naar de praktijk heb ik ook een andere redenering gehoord, die als volgt luidt. Invoering van Boek 8 zal maar heel kort voor de invoering van de Boeken 3, 5 en 6 kunnen plaatsvinden en toch is voor die korte periode een aparte aanpassingswet noodzakelijk. Bovendien heeft, zo zegt men, invoering tegelijk met de Boeken 3, 5 en 6 het voordeel, dat voorlichting en cursussen, gericht op beroepsgroep en belanghebbenden, de gehele materie in één keer kunnen omvatten. Ik vraag de minister om onze twijfel op dit punt te willen wegnemen.

Voorzitter! Aan het einde van de behandeling van Boek 8 in de Tweede Kamer zou ik in de allereerste plaats onze dank en waardering willen uitspreken voor de man zonder wie dit alles nimmer tot stand zou zijn gekomen, althans niet op deze wijze, prof. Schadee. Het verheugt ons zeer dat de thans bijna tachtigjarige prof. Schadee dit mijlpaaltje nog mag meemaken en ik wens hem toe dat hij getuige zal mogen zijn van de daadwerkelijke gehele invoering van zijn geesteskind.

In onze dank aan prof. Schadee wil ik mevrouw Scholtens-Meurs betrekken die hem lange tijd deskundig terzijde heeft gestaan. Onze dank gaat ook uit naar de bijzondere griffier, de heer Haak, die het wetsvoorstel met al zijn vallen en opstaan van het begin tot het einde in het parlement heeft begeleid. Zonder zijn hulp zou het voor de Kamer nog moeilijker zijn geweest om de regering op dit specialistische terrein adequaat weerwerk te bieden.

Onze dank en waardering uiteraard ook voor de medewerkers op het departement van Justitie die vaak gedurende vele jaren aan de materie hebben gewerkt. Ik noem dan met name de heer Cleton, de heer Sturms, mevrouw Van der Horst en natuurlijk de heer De Die die voor ons langzamerhand onverbrekelijk met het NBW is verbonden.

Mijnheer de voorzitter! Op dit moment neemt de Tweede Kamer afscheid van Boek 8 NBW. Wij wensen Boek 8 recht door zee een behouden vaart.



Minister **Hirsch Ballin**: Mijnheer de voorzitter! Ik dank de heer Wolffensperger, die namens de vaste Commissie voor justitie het woord heeft gevoerd, hartelijk voor zijn opbouwende beschouwingen over de afronding van het werk aan Boek 8 van het NBW. Inderdaad, dit jaar heeft uw Kamer niet alleen de invoeringswetgeving van de Boeken 3, 5 en 6 maar ook die van Boek 8 hiermee voltooid. Dat is net dertig jaar nadat de opdracht aan de heer Schadee is verstrekt. De heer Wolffensperger heeft woorden van waardering gesproken aan het adres van de heer Schadee, waar ik mij graag ook in deze Kamer bij aansluit. Hij heeft een indrukwekkende prestatie geleverd. Hij heeft met, zoals de heer Wolffensperger dat zei, onweersproken gezag aan deze wetgeving gewerkt. Evenals de heer Wolffensperger wil ook ik graag in dank en waardering die op dit moment passen, betrekken mevrouw Scholtens-Meurs en de bijzondere griffier, de heer Haak. Ik stel het ook bijzonder op prijs dat de heer Wolffensperger zeer verdiende woorden van waardering heeft gesproken aan het adres van degenen die ambtelijk van de zijde van het ministerie van Justitie aan dit zeer omvangrijke wetgevingsproject hebben gewerkt.

In 1979 is het zee- en binnenvaartrecht vastgesteld en in 1982 het wegvervoersrecht. Het was inderdaad een heel karwei. Hoewel de regeringscommissaris, de medewerkers ten departemente, de Tweede Kamer, de Eerste Kamer en de regering er gestadig aan hebben doorgewerkt, heeft de invoeringswetgeving toch nog bijna tien jaar in beslag genomen. Daaruit blijkt wel dat er heel wat overhoop is gehaald bij een codificatie als hier aan de orde is.

Zoals de heer Wolffensperger constateerde aan de hand van wat ik daarover ook in de memorie van antwoord had bericht, is het de bedoeling dat Boek 8 eerder dan de Boeken 3, 5 en 6 in werking treedt, namelijk dat het volgend jaar zelfstandig in werking treedt. Ik wil graag nog ingaan op de vragen die de heer Wolffensperger daarover heeft gesteld. Hem hebben andere geluiden bereikt uit de praktijk. Daaruit blijkt dat de praktijk kennelijk toch nog meer mensen omvat dat die

van het advocatenkantoor waaraan de heer Schadee verbonden was.

Het is weliswaar mogelijk Boek 8 aan de Boeken 3, 5 en 6 te koppelen, maar dat is naar mijn inzicht niet nodig en in bepaalde opzichten zelfs onwenselijk. Het is van belang de invoering van de systematische regeling van het zee- en binnenvaartrecht, waarover alle geledingen van de praktijk geraadpleegd zijn, zo min mogelijk uit te stellen. De huidige regeling is immers op veel punten tot dood recht geworden en inmiddels vervangen door tussen partijen opgestelde regels. Vooral in de binnenvaart is in de loop van de jaren de behoefte aan een regeling van dwingend recht sterk toegenomen.

Er zouden wel argumenten voor een alternatief kunnen worden aangevoerd, maar een sterk argument dat daartegenin gaat en ervoor pleit, vast te houden aan de losse en eerder invoering is het volgende. Er is geen behoefte aan een rustperiode van twee jaren tussen aanvaarding van de Invoeringswet, in dit geval dus de Invoeringswet van Boek 8, en de inwerkingtreding van Boek 8. Met "rustperiode" bedoelt men de periode van verhoogde activiteit waarin men zich instelt op het nieuwe BW. Daaraan bestond wel behoefte voorafgaande aan de invoering van de Boeken 3, 5 en 6, maar voor Boek 8 ligt dat naar mijn overtuiging anders. Het vervoersrecht raakt slechts een beperkte groep in onze maatschappij. Degenen die zich ermee bezighouden zijn allen specifiek deskundigen, juristen, verzekeraars, vervoerders enz. Bovendien worden grote delen van het vervoersrecht door verdragsrecht beheerst, zodat in die delen nauwelijks vernieuwingen zijn voorgesteld waarop de praktijk zich nog langdurig zou moeten voorbereiden. Daaruit blijkt dat de zaken hierbij toch wel anders liggen dan bij de Boeken 3, 5 en 6.

Het zee- en binnenvaartrecht is een zeer specialistisch terrein. Sommigen spreken in dit verband van een "particularisme" van het zee- en binnenvaartrecht. Dat zeer bijzondere terrein staat tamelijk los van de Boeken 3, 5 en 6. Voor de uitleg van het zee- en binnenvaartrecht is belangrijker hoe in andere landen de verdragen worden uitgelegd dan wat er in Nederland gebeurt op andere terreinen van het privaatrecht. Een en ander blijkt ook uit de aanpassingswet van Boek 8,

die alleen maar ziet op technische wijzigingen in verband met het nieuwe vermogensrecht. Iedere materiële wijziging kon achterwege blijven.

Ten slotte zou de koppeling aan de rest van het nieuwe Burgerlijk Wetboek behalve het bezwaar vanodeloze vertraging bij de invoering, ook het nadelige effect hebben dat de invoeringslast wat groter wordt. Er is van de Boeken 3, 5 en 6 gezegd dat dit een hele vracht is voor een deel van de rechtspraak. Wij hebben in een ander verband getaxeerd hoe omvangrijk de vracht precies is en welke maatregelen er liggen. Voor zover Boek 8 een vracht is voor de juristen, kan dit toch beter apart komen. Het belangrijkste vind ik echter, dat hier een sterk gespecialiseerd werkteerrein in het spel is; dat de gespecialiseerden zich er in hoge mate op hebben ingesteld, dat zij met de invoering niet hoeven te wachten op de datum van inwerkingtreding van de Boeken 3, 5 en 6: 1 januari 1992. Daarom zou ik de voorkeur willen handhaven om de inwerkingtreding van Boek 8 los van de Boeken 3, 5 en 6 te doen plaatsvinden.

De heer Wolffensperger heeft nog gevraagd naar het onderwerp van de reisovereenkomst. Een wetsvoorstel is op dit moment nog bij uw Kamer aanhangig. Dat voorziet in een afzonderlijke afdeling van Boek 8. Dat voorstel zal te zijner tijd moeten worden ingetrokken, daar het wordt achterhaald door een Europese richtlijn, waarvan de vaststelling binnenkort te verwachten is. De aanpassingswet in verband met die richtlijn zal dan inderdaad deel gaan uitmaken van Boek 7, het boek over de bijzondere overeenkomsten. Zodra die richtlijn er is, zal ik het nodige in het werk stellen, te komen tot intrekking van het aanhangige wetsvoorstel. Mijnheer de voorzitter! Ik meen dat ik hiermee op de vragen die door de heer Wolffensperger zijn gesteld, ben ingegaan. Ik hoop — met erkenning van het keuzemoment dat er zit met betrekking tot de inwerkingtreding — dat mijn argumentatie waarom ik zou willen vasthouden aan een afzonderlijke inwerkingtreding voldoende overtuigend was.

De algemene beraadslaging wordt gesloten.

Het wetsvoorstel wordt, na goedkeu-

ring van de onderdelen, zonder stemming aangenomen.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

**- het voorstel van rijkswet Goedkeuring van het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (New York, 18 december 1979) (18950, R1281).**

(Zie vergadering van 3 juli 1990.)

De algemene beraadslaging wordt hervat.



Mevrouw **Groenman** (D66): Mijnheer de voorzitter! Ik dank de staatssecretaris voor haar heldere antwoorden. Ik kom op een aantal punten terug.

Wij hebben allemaal gesproken over de relatie met de Algemene wet gelijke behandeling. Ik heb in dit verband opgemerkt, dat langer wachten daarop niet noodzakelijk is. Daarover waren wij het ook eens. Ik heb echter ook gevraagd, of het niet noodzakelijk is dat het kabinet en de Kamer een tijdpad afspreken en ernaar streven, dat die Algemene wet gelijke behandeling deze kabinetsperiode in het Staatsblad staat. Dat houdt dus een verplichting voor de regering in én een verplichting voor de Kamer. Ik wilde dat nogmaals zeggen.

De staatssecretaris heeft nogmaals beklemtoond dat wij geen voorbehoud gemaakt hebben bij dit VN-verdrag. Dat is mooi. Hetgeen de staatssecretaris zei over de verhouding tussen de grondrechten vond ik een helder verhaal. Hetzelfde geldt voor de directe en de indirecte discriminatie. De staatssecretaris merkte in dit verband op, dat het leerstuk van de indirecte discriminatie niet eenvoudig is en dat er steeds meer internationale jurisprudentie ontstaat. Zij gaf als voorbeeld van mogelijk indirecte discriminatie waarover wij het eens zouden kunnen zijn zonder dat er EG-richtlijnen zijn, de gemeentelijke kredietbanken. Wanneer het een "stel" betreft, krijgt alleen degene met het hoogste inkomen krediet. Dat zou heel goed indirecte discriminatie kunnen zijn. Op mijn vraag hoe een en ander is zijn werk gaat, was het antwoord van de staatssecretaris dat het een

gemeentelijke zaak betreft. Naar mijn mening kan dat dus per gemeente verschillen. Bij de ene gemeentelijke kredietbank kan anders gehandeld worden dan bij de andere gemeentelijke kredietbank. Als je daar elke keer voor naar de rechter moet, dan vind ik dat wat ingewikkeld. Waarom kan niet een richtlijn worden uitgevaardigd waarbij de regering ervan uitgaat dat de gemeenten dit als indirecte discriminatie zouden kunnen opvatten?

In de stukken is bij elk artikel van het verdrag aangegeven wat de rechtstreekse werking zou kunnen zijn. Aan de Kamer is een rapportage om de vier jaar toegezegd. Ik wijs op het amendement van mevrouw Kalsbeek dat ik mede heb ondertekend. Ik denk dat het heel belangrijk is dat in de rapportage met name aandacht wordt gegeven aan de directe werking. Aangegeven moet worden hoe die in de periode van vier jaar gewerkt heeft. Het moet dus niet alleen een verslag zijn, waarin wordt aangegeven wat er aan kinderopvang en wat er aan voorzieningen voor weduwnaars of weduwen gedaan is. Er moet ook worden aangegeven hoe het punt van de directe werking aan de orde is geweest.

De heer **Weisglas** (VVD): Voorzitter! Ik begrijp het niet goed. Wat bedoelt mevrouw Groenman precies met directe werking? Zij had het eerst over directe en indirecte discriminatie.

Mevrouw **Groenman** (D66): Ja, dat is iets heel anders.

De heer **Weisglas** (VVD): Maar dan gaat zij over op directe werking.

Mevrouw **Groenman** (D66): Ik heb de directe en indirecte discriminatie geïllustreerd met het verhaal over de gemeentelijke kredietbank. Toen ging ik in op de rechtstreekse werking. Dat is dus iets anders dan directe en indirecte discriminatie. Over de rechtstreekse werking van bepaalde artikelen hebben wij beschouwingen ontvangen. In een aantal beschouwingen van de regering, met name bij artikel 10 en artikel 11, geeft de regering aan dat de rechtstreekse werking een beetje afhangt van de beleidsvrijheid die er al dan niet is en van doelmatigheidsoverwegingen. Daarom vind ik het van belang dat in de vierjaarlijkse rapportage een overzicht wordt gegeven.

De heer **Weisglas** (VVD): Ik begrijp het.

Mevrouw **Groenman** (D66): Ik ook. En daar zijn wij beiden heel trots op. Ja toch? Het blijft een ingewikkelde toestand.

De heer **Weisglas** (VVD): Ik ben niet zo bescheiden, maar ik zou het overdreven vinden om nu trots te zijn.

Mevrouw **Groenman** (D66): Het verwarrende zit inderdaad in directe discriminatie en directe werking. Als wij het nu hebben over rechtstreekse werking en directe discriminatie dat is dat probleem, taaltechnisch althans, opgelost.

Ik heb in het verband van de rechtstreekse werking gesproken over de commissie van onafhankelijke deskundigen. Dat is een oud punt van D66. De staatssecretaris zegt dat zo'n onafhankelijke commissie eigenlijk niet zoveel kan en dat de rechter het maar moet uitmaken. Mijn stelling is nog steeds dat de onafhankelijke commissie in een aantal gevallen de gang naar de rechter kan voorkomen. Zij kan de regering van advies voorzien over wat nu wel en niet mag. Zij kan bijvoorbeeld aangeven waar de beleidsvrijheid van de overheid zit of waar die absoluut niet zit. Ik begrijp wel dat je de inschakeling van de rechter niet altijd kunt voorkomen, maar zo'n onafhankelijke commissie zou de staatssecretaris een beetje kunnen helpen. Ik vind dat wij die poging niet moeten nalaten.

De staatssecretaris sprak positief over het naamrecht. Tegelijkertijd deed zij daar geheimzinnig over. Ik weet nog niet wat haar inzet is geweest. Wij horen dat echter binnenkort. Als er nieuwe afspraken zijn, dan hoeft zij daar nu ook geen uitsluitel over te geven. Ik begrijp echter dat zij haar best doet. Ik begrijp eigenlijk zelf ook wel waar het probleem zit. Maar goed, dat horen wij nog.

De formele rapportage aan de VN-commissie zal niet eerst aan de Kamer worden toegezonden. Waarom gebeurt dat eigenlijk niet? Ik begrijp dat wij een rapportage krijgen op grond van het amendement van mevrouw Kalsbeek. Dat is door de regering toegejuicht. Wordt de rapportage aan de VN niet eerst aan de Kamer gezonden op grond van een procedurele regel?